CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL
MELCHIOR WATHELET
prezentate la 21 mai 2015 [1]

Cauza C-137/14

Comisia Europeană
împotriva

Republicii Federale Germania

„Neîndeplinirea obligațiilor de către un stat membru — Directiva 2011/92/UE — Evaluarea efectelor anumitor proiecte publice și private asupra mediului — Articolul 11 — Directiva 2010/75/UE — Emisii industriale (prevenirea și controlul integrat al poluării) — Articolul 25 — Acces la justiție”

I –**Introducere**

1. Prin cererea introductivă din 21 martie 2014, Comisia Europeană solicită Curții să constate că Republica Federală Germania a încălcat articolul 11 din Directiva 2011/92/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind evaluarea efectelor anumitor proiecte publice și private asupra mediului [2] și articolul 25 din Directiva 2010/75/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 24 noiembrie 2010 privind emisiile industriale (prevenirea și controlul integrat al poluării) [3].

2. Ca și în cauzele în care s-au pronunțat Hotărârile Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, Landesverband Nordrhein-Westfalen (C-115/09, EU:C:2011:289) și Gemeinde Altrip și alții (C-72/12, EU:C:2013:712), prezenta cauză privește accesul la justiție și, mai precis, întinderea dreptului de a introduce o cale de atac în fața unei instanțe sau a altui organism independent și imparțial pentru a contesta legalitatea deciziilor, a acțiunilor sau a omisiunilor privind participarea publicului la procesul decizional în materie de mediu.

II – **Cadrul juridic**

A – *Dreptul Uniunii*

3. Articolul 11 din Directiva 2011/92 prevede următoarele:

„(1) Statele membre se asigură, în conformitate cu sistemul legislativ intern aplicabil, că membrii publicului interesat:

(a) care au un interes suficient; sau

1 — Limba originală: franceza.

2 — JO 2012,L 26, p. 1.

3 — JO L 334, p. 17, rectificare în JO 2012, L 158, p. 25.

(b) care pretind încălcarea unui drept, atunci când procedurile de drept administrativ al unui stat membru impun această condiție preliminară,

au acces la o cale de atac în fața unei instanțe sau a unui organism independent sau imparțial instituit în conformitate cu legea, prin care este contestată legalitatea de fond sau de procedură a deciziilor, a acțiunilor sau a omisiunilor care intră sub incidența dispozițiilor privind participarea publicului din prezenta directivă.

(2) Statele membre stabilesc stadiul în care pot fi contestate deciziile, acțiunile sau omisiunile.

(3) Statele membre stabilesc ce înseamnă interes suficient și încălcarea unui drept în conformitate cu obiectivul de a acorda un acces amplu la justiție a publicului interesat. În acest sens, interesul oricărei organizații nonguvernamentale care îndeplinește cerințele prevăzute la articolul 1 alineatul (2) este considerat suficient în sensul alineatului (1) litera (a) de la prezentul articol. Se consideră că aceste organizații au drepturi care pot fi încălcate în sensul alineatului (1) litera (b) de la prezentul articol.

(4) Dispozițiile prezentului articol nu exclud posibilitatea unei căi de atac prealabile pe lângă o autoritate administrativă și nu afectează obligația de epuizare a tuturor căilor de atac administrative înainte de a recurge la procedurile de atac judiciare, atunci când legislația internă prevede o astfel de obligație.

Orice astfel de procedură trebuie să fie corectă, echitabilă, rapidă și cu un cost care să nu fie prohibitiv.

(5) Pentru creșterea eficienței dispozițiilor prezentului articol, statele membre se asigură că informațiile practice privind accesul la căile de atac administrative și judiciare sunt puse la dispoziția publicului.”

4. Articolul 24 din Directiva 2010/75 are următorul cuprins:

„(1) Statele membre se asigură că publicul interesat beneficiază din timp și în mod efectiv de posibilitatea de a participa la următoarele proceduri:

(a) acordarea autorizațiilor pentru instalații noi;

(b) acordarea unei autorizații pentru orice modificare substanțială;

(c) acordarea sau actualizarea unei autorizații pentru o instalație în cazul căreia s-a propus aplicarea articolului 15 alineatul (4);

(d) actualizarea unei autorizații sau a condițiilor unei autorizații pentru o instalație în conformitate cu articolul 21 alineatul (5) litera (a).

[…]

(2) După luarea unei decizii privind acordarea, reexaminarea sau actualizarea unei autorizații, autoritatea competentă pune la dispoziția publicului, inclusiv prin intermediul internetului în ceea ce privește literele (a), (b) și (f), următoarele informații:

(a) conținutul deciziei, inclusiv o copie a autorizației și a oricăror actualizări ulterioare;

(b) motivele pe care se întemeiază decizia;

(c) rezultatele consultărilor organizate înainte de luarea deciziei și o explicație a modului în care acestea au fost luate în considerare în decizia respectivă;

(d) titlul documentelor de referință BAT relevante pentru instalația sau activitatea în cauză;

(e) metoda utilizată pentru determinarea condițiilor de autorizare menționate la articolul 14, inclusiv a valorilor limită de emisie, în raport cu cele mai bune tehnici disponibile și cu nivelurile de emisii asociate celor mai bune tehnici disponibile;

(f) dacă s-a acordat o derogare în conformitate cu articolul 15 alineatul (4), motivele specifice ale acordării acesteia pe baza criteriilor enunțate în alineatul respectiv și a condițiilor impuse.

(3) Autoritatea competentă pune, de asemenea, la dispoziția publicului, inclusiv prin intermediul internetului, cel puțin în ceea ce privește litera (a), următoarele:

(a) informațiile relevante cu privire la măsurile luate de către operator la încetarea definitivă a activităților în conformitate cu articolul 22;

(b) rezultatele monitorizării emisiilor, astfel cum sunt prevăzute în temeiul condițiilor de autorizare și deținute de către autoritățile competente.

(4) Alineatele (1), (2) și (3) din prezentul articol se aplică sub rezerva restricțiilor prevăzute la articolul 4 alineatele (1) și (2) din Directiva 2003/4/CE.”

5. Articolul 25 din Directiva 2010/75 prevede:

„(1) Statele membre se asigură, în conformitate cu sistemul legislativ intern aplicabil, că membri ai publicului interesat au acces la o cale de atac în fața unei instanțe sau a unui alt organism independent și imparțial instituit în conformitate cu legea, prin care este contestată legalitatea de fond sau de procedură a deciziilor, a acțiunilor sau a omisiunilor care intră sub incidența articolului 24, atunci când este îndeplinită una dintre următoarele condiții:

(a) aceștia au un interes suficient;

(b) aceștia invocă încălcarea unui drept, atunci când dispozițiile de procedură administrativă ale unui stat membru impun această condiție preliminară.

(2) Statele membre stabilesc momentul în care pot fi contestate deciziile, acțiunile sau omisiunile.

(3) Statele membre stabilesc ce înseamnă interes suficient și încălcarea unui drept în conformitate cu obiectivul de a acorda publicului interesat un acces larg la justiție.

În acest sens, interesul oricărei organizații neguvernamentale care promovează protecția mediului și îndeplinește cerințele dreptului național este considerat suficient în sensul alineatului (1) litera (a).

Se consideră că aceste organizații au de asemenea drepturi care pot fi încălcate în sensul alineatului (1) litera (b).

(4) Alineatele (1), (2) și (3) nu exclud posibilitatea unei căi de atac prealabile în fața unei autorități administrative și nu aduc atingere obligației de a epuiza toate căile de atac administrative înainte de a iniția o cale de atac judiciară, atunci când legislația internă prevede această obligație.

Orice astfel de procedură trebuie să fie corectă, echitabilă, rapidă și cu un cost care să nu fie prohibitiv.

(5) Statele membre se asigură că informațiile practice privind accesul la căile de atac administrative și judiciare sunt puse la dispoziția publicului.”

6. Articolul 11 din Directiva 2011/92 și articolul 25 din Directiva 2010/75 reflectă cerințele prevăzute la articolul 9 alineatul (2) din Convenția privind accesul la informație, participarea publicului la luarea deciziei și accesul la justiție în probleme de mediu din 25 iunie 1998, aprobată, în numele Comunității Europene, prin Decizia 2005/370/CE a Consiliului din 17 februarie 2005 (JO L 124, p. 1, Ediție specială, 15/vol. 14, p. 201, denumită în continuare „Convenția de la Aarhus”) [4].

7. Comunitatea Europeană a semnat Convenția de la Aarhus la 25 iunie 1998 și a ratificat-o la 17 februarie 2005. Articolul 9 alineatul (2) din Convenția de la Aarhus prevede accesul la proceduri judiciare sau alte proceduri pentru a contesta legalitatea de fond sau de procedură a deciziilor, a acțiunilor sau a omisiunilor care intră sub incidența dispozițiilor articolului 6 din convenție privind participarea publicului.

8. Directiva 2003/35/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 mai 2003 de instituire a participării publicului la elaborarea anumitor planuri și programe privind mediul și de modificare a directivelor 85/337/CEE și 96/61/CE ale Consiliului în ceea ce privește participarea publicului și accesul la justiție [5] a fost adoptată pentru a alinia legislația Uniunii la Convenția de la Aarhus, în vederea ratificării ulterioare a acesteia de către Comunitate. Ea a modificat, pe de o parte, Directiva 85/337/CEE a Consiliului din 27 iunie 1985 privind evaluarea efectelor anumitor proiecte publice și private asupra mediului [6], introducând în aceasta un articol 10a, și, pe de altă parte, Directiva 96/61/CE a Consiliului din 24 septembrie 1996 privind prevenirea și controlul integrat al poluării [7], introducând în aceasta un articol 15a, pentru a asigura compatibilitatea lor cu articolul 9 alineatul (2) din Convenția de la Aarhus.

9. Articolul 6 din Directiva 2003/35 prevede că statele membre pun în aplicare actele cu putere de lege și actele administrative necesare pentru a se conforma directivei menționate până la 25 iunie 2005.

10. Directiva 85/337 a fost abrogată, codificată și înlocuită prin Directiva 2011/92. Directiva 96/61 a fost abrogată, codificată și înlocuită prin Directiva 2008/1/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 ianuarie 2008 privind prevenirea și controlul integrat al poluării [8], care a fost abrogată ulterior prin Directiva 2010/75. Cu toate acestea, articolul 11 din Directiva 2011/92 și articolul 25 din Directiva 2010/75 au, în ceea ce privește efectele lor, același conținut ca și articolul 10a din Directiva 85/337 și articolul 15a din Directiva 96/61. Termenul de transpunere a articolului 11 din Directiva 2011/92 și a articolului 25 din Directiva 2010/75 a rămas stabilit la 25 iunie 2005.

4 — Articolul 9 alineatul (2) din Convenția de la Aarhus prevede:
„Fiecare parte, în cadrul legislației interne proprii, se asigură că membrii publicului interesat:
(a) care prezintă un interes suficient; sau
(b) care mențin încălcarea unui drept, în cazul în care legea procedurală administrativă a unei părți prevede acest lucru ca o precondiție, au acces la o cale de atac în fața unei instanțe judiciare și/sau a unui alt organism independent și imparțial stabilit prin lege pentru a contesta legalitatea de fond și de procedură a oricărei decizii, acțiuni sau omiteri care intră sub incidența dispozițiilor articolului 6 și, în cazul în care se prevede acest lucru în legislația internă și fără a aduce atingere alineatului (3) menționat în continuare, a altor dispoziții relevante ale prezentei convenții.
Ceea ce constituie un interes suficient și încălcarea unui drept se stabilește în conformitate cu prevederile legislației interne și în conformitate cu obiectivul de a acorda publicului interesat acces larg la justiție în cadrul sferei de aplicare a prezentei convenții. […]
Dispozițiile prezentului alineat (2) nu exclud posibilitatea unei căi de atac preliminare în fața unei autorități administrative și nu aduc atingere obligației de epuizare a căilor de atac administrative înainte de a face apel la căile de atac judiciare, în cazul în care există o astfel de dispoziție în legislația internă.”

5 — JO L 156, p. 17, Ediție specială, 15/vol. 10, p. 8.

6 — JO L 175, p. 40, Ediție specială, 15/vol. 1, p. 174.

7 — JO L 257, p. 26, Ediție specială, 15/vol. 3, p. 183.

8 — JO L 24, p. 8.

B – *Dreptul german*

11. Dispozițiile pertinente din Legea privind organizarea instanțelor administrative (Verwaltungsgerichtsordnung, denumită în continuare „VwGO”) sunt citate la punctele următoare.

12. Articolul 42 din VwGO prevede:

„1. O cale de atac poate fi formulată pentru a se solicita anularea unui act administrativ sau obligarea administrației la adoptarea unui act pe care l-a respins sau s-a abținut să îl adopte.

2. Sub rezerva unei prevederi diferite a legii, calea de atac este admisibilă numai dacă reclamantul arată că drepturile sale sunt încălcate prin actul administrativ în discuție sau prin refuzul sau abținerea de a adopta actul respectiv.”

13. Articolul 113 din VwGO prevede:

„1. În măsura în care actul administrativ este nelegal, iar drepturile reclamantului au fost astfel încălcate, instanța anulează actul administrativ și eventuala decizie adoptată în urma exercitării unei căi de atac prealabile […]”

14. Dispozițiile din Legea privind contenciosul administrativ (Verwaltungsverfahrensgesetz, denumită în continuare „VwVfG”) citate la punctele următoare sunt relevante în speță.

15. Articolul 44 din VwVfG are următorul cuprins:

„1. Un act administrativ este nul în măsura în care este afectat de o eroare deosebit de gravă și aceasta pare vădită în cadrul unei aprecieri rezonabile a tuturor circumstanțelor de care se ține seama.

2. Fără a lua în considerare îndeplinirea condițiilor prevăzute la alineatul 1, trebuie să se considere nul un act administrativ

1) care a fost adoptat în formă scrisă sau electronică fără ca autoritatea care l-a adoptat să fie desemnată în acest sens în mod recognoscibil;

2) care, în conformitate cu o dispoziție juridică, poate fi adoptat numai prin predarea unui document, dar care nu îndeplinește această cerință formală;

3) pe care o autoritate l-a adoptat cu depășirea competenței sale astfel cum a fost definită la articolul 3 alineatul 1 punctul 1 și fără a fi abilitată în acest sens;

4) pe care, pentru motive materiale, nicio persoană nu este în măsură să îl execute;

5) care impune săvârșirea unui act nelegal care constituie un delict sau este sancționat cu amendă;

6) care este contrar bunelor moravuri.

[…]”

16. Articolul 46 din VwVfG prevede:

„Anularea unui act administrativ care nu este nul conform articolului 44 nu poate fi întemeiată numai pe faptul că actul a fost încheiat cu încălcarea normelor privind procedura, forma sau competența [teritorială], în cazul în care este evident că încălcarea nu a influențat decizia adoptată pe fond.”

17. Articolul 73 din VwVfG prevede:

„1. Responsabilul de proiect trebuie să predea planul autorității însărcinate cu efectuarea anchetei în vederea punerii în aplicare a procedurii de anchetă. […]

2. În cursul lunii următoare primirii planului complet, autoritatea însărcinată cu efectuarea anchetei solicită autorităților în ale căror atribuții intră examinarea proiectului să adopte o poziție și să ia măsurile ca planul să fie depus spre consultare în comunele în care proiectul produce efecte.

3. Comunele prevăzute la alineatul 2 trebuie să depună planul spre consultare în termen de trei săptămâni de la primire, pentru o perioadă de o lună. Se poate renunța la depunerea pentru consultare în cazul în care sfera persoanelor interesate este cunoscută și li se oferă posibilitatea de a consulta planul în termen util.

[…]

4. În termen de două săptămâni de la expirarea termenului de depunere pentru consultare, orice persoană ale cărei interese sunt afectate de proiect poate ridica, în scris sau prin înscrierea într-un proces-verbal, obiecții împotriva planului la comuna sau la autoritatea însărcinată cu efectuarea anchetei. În cazul prevăzut la alineatul 3 a doua teză, autoritatea însărcinată cu efectuarea anchetei stabilește termenul de depunere a obiecțiilor. După expirarea termenului de depunere a obiecțiilor, orice obiecție care nu se întemeiază pe titluri particulare de drept privat este exclusă. Acestea vor fi menționate în avizul public de depunere spre consultare sau cu ocazia notificării termenului de depunere a obiecțiilor.

[…]”

18. Legea privind căile de atac în materie de mediu (Umwelt-Rechtsbehelfsgesetz) din 7 decembrie 2006, modificată ultima dată prin articolul 1 din Legea de modificare a Legii privind dispozițiile suplimentare de reglementare a căilor de atac și a altor dispoziții în materie de mediu (Gesetz zur Änderung des Umwelt-Rechtsbehelfsgesetzes und anderer umweltrechtlicher Vorschriften) din 21 ianuarie 2013 (denumită în continuare „UmwRG”), prevede la articolul 1 alineatul 1 prima teză că aceasta se aplică căilor de atac formulate împotriva deciziilor în sensul articolului 2 alineatul 3 din Legea privind evaluarea efectelor asupra mediului (Gesetz über die Umweltverträglichkeitsprüfung, denumită în continuare „UVPG”), referitoare la legalitatea proiectelor pentru care poate exista, în temeiul UVPG, o obligație de a efectua o evaluare de mediu.

19. Dispozițiile relevante ale legii menționate sunt citate la punctele următoare.

20. Articolul 2 din UmwRG prevede următoarele:

„1. O asociație națională sau străină autorizată […] poate exercita o cale de atac în temeiul VwGO împotriva unei decizii în sensul articolului 1 alineatul 1 prima teză sau împotriva neadoptării unei astfel de decizii fără a fi obligată să demonstreze o vătămare a propriilor drepturi, în cazul în care asociația respectivă

1) pretinde că o decizie prevăzută la articolul 1 alineatul 1 prima teză sau neadoptarea unei astfel de decizii este contrară unor dispoziții juridice care privesc protecția mediului și pot fi relevante pentru adoptarea deciziei,

2) pretinde că aceasta este afectată de decizia prevăzută la articolul 1 alineatul 1 prima teză sau de neadoptarea unei astfel de decizii, în domeniul său de activitate statutară de promovare a obiectivelor privind protecția mediului, și

3) era abilitată să participe la o procedură prevăzută la articolul 1 alineatul 1 prima teză și s-a exprimat în această procedură pe fond, în conformitate cu dispozițiile în vigoare, sau nu i s-a dat ocazia de a se exprima în această procedură, contrar dispozițiilor în vigoare.

2. O asociație care nu este autorizată […] poate exercita o cale de atac în temeiul alineatului 1 numai în cazul în care

1) îndeplinește condițiile pentru autorizare în momentul depunerii căii de atac,

2) a depus o cerere de autorizare,

o decizie nu a fost adoptată încă cu privire la autorizarea sa, pentru motive care nu țin de răspunderea sa.

[…]

3. În cazul în care asociația a avut ocazia să se exprime în cadrul procedurii prevăzute la articolul 1 alineatul 1 prima teză, i se interzice să ridice, în cadrul procedurii de exercitare a căii de atac, orice obiecție pe care nu a invocat-o, sau pe care nu a invocat-o în timp util conform dispozițiilor în vigoare, dar pe care ar fi putut să o invoce în cadrul procedurii prevăzute la articolul 1 alineatul 1 prima teză.

4. În cazul în care o decizie prevăzută la articolul 1 alineatul 1 prima teză nu a fost pusă la dispoziția publicului sau nu a fost notificată asociației, în conformitate cu dispozițiile în vigoare, opoziția sau calea de atac sunt formulate în termen de un an din momentul în care asociația a luat cunoștință de decizie sau ar fi putut să ia cunoștință de aceasta. […]

5. Căile de atac prevăzute la alineatul 1 sunt fondate

în măsura în care decizia prevăzută la articolul 1 alineatul 1 prima teză sau neadoptarea unei astfel de decizii încalcă dispozițiile care privesc protecția mediului și sunt relevante pentru adoptarea deciziei,

în cazul căilor de atac referitoare la planuri de construcție, în măsura în care constatările planului de construcție care justifică legalitatea unui proiect supus obligației [de evaluare a efectelor asupra mediului] încalcă dispozițiile care privesc protecția mediului,

și atunci când încălcarea afectează interesele de protecție a mediului înscrise printre obiectivele promovate de asociație în temeiul statutului său. Pentru deciziile prevăzute la articolul 1 alineatul 1 prima teză, trebuie să existe în plus o obligație de a efectua o evaluare a efectelor asupra mediului.”

21. Articolul 4 din UmwRG prevede:

„1. Anularea unei decizii referitoare la legalitatea unui proiect, în sensul articolului 1 alineatul (1) prima teză punctul 1, poate fi solicitată atunci când realizarea:

unei evaluări a efectelor asupra mediului; sau

a unei examinări preliminare de la caz la caz a necesității de a realiza o evaluare a efectelor asupra mediului,

necesară în temeiului dispozițiilor din [UVPG], […] a fost omisă și nu s-a îndreptat ulterior această omisiune. […]

[…]

3. Alineatele 1 și 2 de mai sus se aplică prin analogie căilor de atac formulate de părți conform articolului 61 punctele 1 și 2 din [VwGO].”

22. Articolul 5 din UmwRG are următorul cuprins:

„1. Prezenta lege se aplică procedurilor desfășurate conform articolului 1 alineatul 1 prima teză, care au fost inițiate sau ar fi trebuit să fie inițiate după data de 25 iunie 2005; prima parte a tezei nu se aplică deciziilor prevăzute la articolul 1 alineatul 1 prima teză care au devenit executorii anterior datei de 15 decembrie 2006.

[…]

3. Procedurile de autorizare inițiate deja în temeiul prezentei legi se desfășoară până la finalizare de către Umweltbundesamt [Agenția Federală de Mediu] conform dispozițiilor în vigoare până la 28 februarie 2010.

4. Procedurile de decizie prevăzute la articolul 1 alineatul 1 prima teză punctul 1, procedurile de autorizare prevăzute la articolul 1 alineatul 1 prima teză punctul 2 sau procedurile căilor de atac prevăzute la articolul 2 care se desfășurau la 12 mai 2011 sau care au fost inițiate ulterior acestei date și nu s-au finalizat încă prin hotărâre executorie la 29 ianuarie 2013 se efectuează până la finalizare în conformitate cu dispozițiile prezentei legi în versiunea în vigoare de la 29 ianuarie 2013. Prin derogare de la prima teză, articolul 4 alineatul 1 se aplică doar procedurilor de atac judiciare care au fost inițiate de la 29 ianuarie 2013.”

III – **Procedura precontencioasă și procedura în fața Curții**

23. La 18 decembrie 2006, Comisia a primit o plângere prin care se invoca o transpunere incorectă, prin articolul 2 din UmwRG, a articolului 10a din Directiva 85/337, devenit articolul 11 din Directiva 2011/92, și a articolului 15a din Directiva 96/61, devenit articolul 25 din Directiva 2010/75.

24. În urma acestei plângeri, Comisia a adresat la 1 octombrie 2012 o scrisoare de punere în întârziere a Republicii Federale Germania pentru neîndeplinirea obligațiilor care îi revin în temeiul articolului 11 din Directiva 2011/92 și al articolului 25 din Directiva 2010/75. Republica Federală Germania a răspuns la scrisoarea de punere în întârziere la 30 noiembrie 2012. La 26 aprilie 2013, Comisia a transmis un aviz motivat Republicii Federale Germania, la care aceasta a răspuns la 10 iulie 2013.

25. Comisia a introdus prezenta acțiune la 21 martie 2014.

26. Prin cererea introductivă, Comisia solicită Curții să constate că:

— prin faptul că a considerat că, în principiu, dispozițiile Directivei 2011/92 și ale Directivei 2010/75 nu conferă drepturi subiective și, în consecință, prin excluderea în sens larg a invocării acestora în justiție de către particulari (articolul 113 alineatul 1 prima teză din VwGO);

— prin limitarea anulării deciziilor pentru vicii de procedură la lipsa totală a evaluării obligatorii a efectelor asupra mediului sau la lipsa examinării prealabile obligatorii (articolul 4 alineatul 1 din UmwRG) și la cazurile în care reclamantul dovedește că viciul de procedură prezintă o legătură de cauzalitate cu rezultatul deciziei (articolul 46 din VwVfG) și că astfel a fost afectată o poziție juridică a reclamantului;

— prin limitarea calității procesuale active și a întinderii controlului jurisdicțional la obiecțiile care au fost invocate deja în termenul acordat în cursul procedurii administrative care a condus la adoptarea deciziei (articolul 2 alineatul 3 din UmwRG și articolul 73 alineatul 4 din VwVfG);

— prin limitarea, în procedurile care au fost inițiate după 25 iunie 2005 și finalizate anterior datei de 12 mai 2011, a calității procesuale active a asociațiilor de mediu la dispozițiile de drept care conferă drepturi particularilor (articolul 2 alineatul 1 coroborat cu articolul 5 alineatul 4 din UmwRG);

— prin limitarea, în procedurile care au fost inițiate după 25 iunie 2005 și finalizate anterior datei de 12 mai 2011, a întinderii controlului jurisdicțional al căilor de atac ale asociațiilor de mediu la dispozițiile de drept care conferă drepturi particularilor (articolul 2 alineatul 1 din UmwRG, vechea versiune, coroborată cu articolul 5 alineatul 4 din UmwRG); și

— prin excluderea în general din domeniul de aplicare al UmwRG a procedurilor administrative care au fost inițiate anterior datei de 25 iunie 2005 (articolul 5 alineatul 4 din UmwRG),

Republica Federală Germania nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul articolului 11 din Directiva 2011/92 și al articolului 25 din Directiva 2010/75.

27. Republica Federală Germania solicită Curții să respingă acțiunea formulată de Comisie și să o oblige pe aceasta la plata cheltuielilor de judecată.

28. Prin Ordonanța președintelui Curții din 13 august 2014 a fost admisă intervenția Republicii Austria în susținerea concluziilor Republicii Federale Germania. Aceasta solicită Curții respingerea acțiunii și obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată.

29. În ședința din 12 martie 2015, Comisia și Republica Federală Germania au prezentat observații orale.

IV – **Cu privire la acțiune**

A – *Cu privire la primul motiv, referitor la restrângerea controlului jurisdicțional impusă de articolul 113 alineatul 1 prima teză din VwGO*

1. Argumentele părților

30. Comisia susține că, întrucât articolul 113 alineatul 1 prima teză din VwGO limitează controlul jurisdicțional al deciziilor la dispozițiile care conferă drepturi particularilor, această dispoziție nu este compatibilă cu articolul 11 din Directiva 2011/92 și cu articolul 25 din Directiva 2010/75. Aceasta subliniază că, la punctul 37 din Hotărârea Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, Landesverband Nordrhein-Westfalen (C-115/09, EU:C:2011:289) și la punctul 48 din Hotărârea Gemeinde Altrip și alții (C-72/12, EU:C:2013:712), Curtea a precizat că publicul interesat poate din principiu să invoce orice viciu de procedură. Comisia consideră că limitarea în discuție, ca și celelalte limitări prevăzute de prezenta acțiune, sunt contrare obiectivului de a garanta o protecție jurisdicțională largă conform articolului 9 alineatele (2) și (3) din Convenția de la Aarhus.

31. Republica Federală Germania consideră că, în Hotărârea Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, Landesverband Nordrhein-Westfalen (C-115/09, EU:C:2011:289, punctul 45), Curtea a constatat că legiuitorul național are posibilitatea de a limita drepturile a căror încălcare poate fi invocată de un particular în cadrul unei acțiuni în justiție împotriva uneia dintre deciziile, acțiunile sau omisiunile avute în vedere la articolul 11 din Directiva 2011/92. În această privință, subliniază că, în temeiul articolului 42 alineatul 2 din VwGO, admisibilitatea unei acțiuni în anulare sau a unei cereri de somație presupune ca particularul reclamant să pretindă că i-au fost încălcate „drepturile” prin actul administrativ în discuție sau prin refuzul de a adopta acest act și ca ordinea juridică germană să nu recunoască unui particular un drept general de a revendica executarea legii.

32. Republica Federală Germania consideră că natura și întinderea verificării care trebuie să fie efectuată de instanțele naționale nu sunt reglementate de articolul 11 din Directiva 2011/92 și de articolul 25 din Directiva 2010/75. Aceasta arată de asemenea că Curtea nu s-a pronunțat încă în mod detaliat cu privire la aceste probleme și consideră că statele membre dispun de o marjă de apreciere în materie jurisdicțională. Potrivit Republicii Federale Germania, articolul 11 din Directiva 2011/92 și articolul 25 din Directiva 2010/75 nu conțin cerințe precise în ceea ce privește întinderea controlului protecției juridice, ci impun doar instituirea unei căi de atac prin care să se permită contestarea legalității de fond și de procedură a oricărei decizii, acțiuni sau omisiuni.

33. Potrivit Republicii Federale Germania, o dispoziție juridică precum cea a articolului 113 alineatul 1 din VwGO, care condiționează anularea deciziei de autorizare de încălcarea unor drepturi subiective publice ale reclamantului particular, evită contradicții în aprecierea admisibilității căii de atac și a temeiniciei acesteia. Ea observă că, în cazul în care – precum în cazul articolului 42 alineatul 2 din VwGO – admisibilitatea căii de atac depinde de posibilitatea de a invoca o încălcare a propriilor drepturi, trebuie să se vadă în aceasta expresia unei aprecieri potrivit căreia, în cazul unor căi de atac individuale, numai astfel de încălcări ale dreptului pot conduce la consecința juridică urmărită de reclamant – și anume anularea autorizației.

34. Republica Austria consideră că, în temeiul articolului 11 din Directiva 2011/92, statele membre pot prevedea ca o cale de atac în fața unei instanțe să depindă fie de un interes suficient, fie de obligația de a invoca încălcarea unui drept, atunci când procedurile de drept administrativ al unui stat membru impun o asemenea condiție. Ea arată că aplicarea criteriilor atât privind interesul necesar pentru a exercita o cale de atac în fața unei instanțe, cât și „încălcarea unui drept” intră sub incidența dreptului intern al statelor. Republica Austria subliniază că articolul 11 din Directiva 2011/92 nu prevede nicidecum că un drept la o cale de atac trebuie să fie acordat tuturor membrilor publicului interesat care pot invoca un interes juridic. Statele membre ar dispune, în cadrul articolului 11 din Directiva 2011/92, de o largă putere de apreciere, care permite de asemenea o limitare la drepturile subiective publice [9] a dreptului particularilor la o cale de atac.

2. Apreciere

a) Cu privire la admisibilitatea prezentului motiv

35. În temeiul articolului 21 primul paragraf din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene și al articolului 38 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul de procedură al acesteia, în toate cererile depuse în temeiul articolului 258 TFUE, Comisia trebuie să indice obiecțiile exacte cu privire la care Curtea este sesizată să se pronunțe, precum și, cel puțin pe scurt, elementele de drept și de fapt pe care se întemeiază aceste obiecții. În consecință, acțiunea formulată de Comisie trebuie să cuprindă o expunere coerentă și detaliată a rațiunilor care au determinat-o să ajungă la convingerea că statul membru în cauză nu și-a îndeplinit una dintre obligațiile care îi revin în temeiul tratatelor [10].

36. Atât din argumentele Comisiei, cât și din concluzia acesteia cu privire la prezentul motiv reiese că acesta privește tocmai neconformitatea articolului 113 alineatul 1 prima teză din VwGO cu articolul 11 din Directiva 2011/92 și cu articolul 25 din Directiva 2010/75. Desigur, deși concluzia Comisiei cu privire la acest motiv este redactată într-o manieră mai puțin fericită, reiese fără echivoc din cererea introductivă că Comisia susține că, în temeiul articolului 113 alineatul 1 prima teză din VwGO, controlul jurisdicțional al actelor administrative este limitat, întrucât instanța administrativă anulează un act nelegal numai în cazul în care acesta încalcă drepturile reclamantului, iar această limitare încalcă articolul 11 din Directiva 2011/92 și articolul 25 din Directiva 2010/75.

9 — În sensul de drepturi subiective conferite particularilor de dispozițiile de drept public.

10 — Hotărârea Comisia/Țările de Jos (C-508/10, EU:C:2012:243, punctele 35 și 36, precum și jurisprudența citată).

37. Pe de altă parte, atât memoriul în apărare al Republicii Federale Germania, cât și memoriul în intervenție al Republicii Austria conțin observații clare și precise cu privire la această problemă juridică. În plus, în ședință, Republica Federală Germania a insistat asupra faptului că limitarea în discuție impusă de articolul 113 alineatul 1 prima teză din VwGO constituia unul dintre pilonii dreptului administrativ german și nu era contrară articolului 11 din Directiva 2011/92 și articolului 25 din Directiva 2010/75, ceea ce confirmă că aceasta înțelesese perfect întinderea motivului.

38. Cu toate acestea, este necesar să se arate că atât Comisia, cât și Republica Federală Germania au depus observații și cu privire la articolul 4 alineatele 1 și 3 din UmwRG în cadrul prezentului motiv.

39. Din observațiile Republicii Federale Germane reiese că, în temeiul acestor dispoziții, omisiunea unei evaluări necesare a efectelor asupra mediului sau a unei examinări prealabile de la caz la caz a necesității de a realiza o astfel de evaluare constituie o încălcare care conduce în mod direct la anularea deciziei în cauză, chiar și în cazul unor căi de atac introduse de particulari. Prin urmare, aceste dispoziții ar constitui un fel de *lex specialis* în raport cu articolul 113 alineatul 1 prima teză din VwGO și cu articolul 46 din VwVfG, în sensul că acestea nu impun, pentru a determina anularea unui act în anumite cazuri precise, nici demonstrarea de către un particular a unei încălcări a unui drept subiectiv și nici o legătură de cauzalitate între eroarea procedurală și sensul deciziei atacate. Acestea ar atenua, așadar, cerințele prevăzute la articolul 113 alineatul 1 prima teză din VwGO și la articolul 46 din VwVfG.

40. În schimb, Comisia pretinde în cererea introductivă și în prezentarea orală din cadrul ședinței că, în Germania, jurisprudența nu ar aplica sau nu ar interpreta articolul 4 alineatele 1 și 3 din UmwRG în același sens cu cel prezentat de Republica Federală Germania.

41. În aceste condiții, concluzia Comisiei referitoare la prezentul motiv privește doar articolul 113 alineatul 1 prima teză din VwGO. În consecință, considerăm că prezentul motiv privește doar întinderea articolului 113 alineatul 1 prima teză din VwGO, iar nu articolul 4 alineatele 1 și 3 din UmwRG. În consecință, întrucât aceasta reproșează Republicii Federale Germania că a încălcat articolul 11 din Directiva 2011/92 și articolul 25 din Directiva 2010/75, prin jurisprudența cu privire la articolul 4 alineatele 1 și 3 din UmwRG, primul motiv este inadmisibil.

42. Prin urmare, ne vom limita concluziile cu privire la primul motiv la articolul 113 alineatul 1 prima teză din VwGO. În schimb, al doilea motiv va privi în mod expres compatibilitatea articolului 4 alineatul 1 din UmwRG cu dreptul Uniunii.

b) Cu privire la fond

i) Observații introductive

43. Este necesar să se sublinieze că prezentul motiv privește căile de atac introduse de persoanele fizice și juridice (denumite în continuare „particularii”) care nu sunt organizații nonguvernamentale de protecție a mediului care beneficiază de un acces privilegiat la justiție conform articolului 11 din Directiva 2011/92 și articolului 25 din Directiva 2010/75 [11].

11 — La punctul 45 din Hotărârea Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, Landesverband Nordrhein-Westfalen (C-115/09, EU:C:2011:289), Curtea a declarat că „deși legiuitorul național are posibilitatea de a limita drepturile a căror încălcare poate fi invocată de un particular în cadrul unei acțiuni în justiție împotriva uneia dintre deciziile, acțiunile sau omisiunile avute în vedere la articolul 10a din Directiva 85/337 numai la drepturile subiective publice, o astfel de limitare nu este aplicabilă ca atare asociațiilor de protecție a mediului fără a fi încălcate obiectivele articolului 10a al treilea paragraf ultima teză din Directiva 85/337”.

44. Articolul 11 alineatul (1) din Directiva 2011/92 și articolul 25 alineatul (1) din Directiva 2010/75 prevăd că deciziile, acțiunile sau omisiunile vizate de Directiva 2011/92, care privesc participarea publicului, sau, respectiv, de articolul 24 din Directiva 2010/75 [12] trebuie să poată face obiectul unei căi de atac în fața unei instanțe sau a unui alt organism independent sau imparțial instituit în conformitate cu legea, „prin care este contestată legalitatea de fond sau de procedură”.

45. În lipsa unor norme stabilite de dreptul Uniunii în acest domeniu, revine ordinii juridice din fiecare stat membru atribuția de a stabili condițiile procedurale aplicabile căilor de atac destinate să asigure protecția drepturilor conferite justițiabililor de dreptul Uniunii, în măsura în care aceste condiții nu sunt, în conformitate cu principiul echivalenței, mai puțin favorabile decât cele aplicabile căilor de atac similare de natură internă și nu fac practic imposibilă sau excesiv de dificilă, în conformitate cu principiul efectivității, exercitarea drepturilor conferite de ordinea juridică a Uniunii [13].

46. Trebuie să se adauge că dispozițiile dreptului Uniunii în discuție trebuie interpretate în lumina obiectivelor Convenției de la Aarhus, care a urmărit să asocieze la conservarea, la protecția și la îmbunătățirea calității mediului, precum și la protecția sănătății umane membrii publicului interesat care au un interes suficient sau care pretind încălcarea unui drept [14].

47. Este evident că obiectivul dispozițiilor dreptului Uniunii în discuție este de a oferi publicului interesat un acces amplu la justiție. Acesta este principiul director și constituie, așadar, o sursă importantă de interpretare. Considerăm, în conformitate cu Concluziile avocatului general Sharpston prezentate în cauza Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, Landesverband Nordrhein-Westfalen (C-115/09, EU:C:2011:289, punctul 70), că „[o]biectivul de a acorda un acces amplu la justiție precizează parametrii în cadrul cărora poate fi exercitată puterea discreționară legislativă a statelor membre”.

ii) Limitarea admisibilității căilor de atac ale particularilor în temeiul articolului 11 alineatul (1) din Directiva 2011/92 și al articolului 25 alineatul (1) din Directiva 2010/75

48. Articolul 11 alineatul (1) din Directiva 2011/92 și articolul 25 alineatul (1) din Directiva 2010/75 prevăd în mod clar posibilitatea oferită statelor membre de a defini și, prin urmare, de a restrânge admisibilitatea căilor de atac ale particularilor [15], cu condiția ca această limitare să fie conformă cu obiectivul de a acorda publicului interesat un acces amplu la justiție. În acest scop, dispozițiile menționate permit statelor membre să aleagă între două criterii pentru a limita admisibilitatea căilor de atac introduse de particulari.

49. La punctul 38 din Hotărârea Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, Landesverband Nordrhein-Westfalen (C-115/09, EU:C:2011:289), Curtea a declarat că, „[î]n ceea ce privește condițiile de admisibilitate a căilor de atac, [aceste dispoziții rețineau] două ipoteze: admisibilitatea unei căi de atac poate fi subordonată unui interes suficient sau invocării de către reclamant a încălcării unui drept, în funcție de împrejurarea dacă legislația națională face sau nu face apel la una sau la alta

12 — Intitulat „Accesul la informație și participarea publicului la procedura de autorizare”.

13 — A se vedea Hotărârile Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, Landesverband Nordrhein-Westfalen (C-115/09, EU:C:2011:289, punctul 43) și Gemeinde Altrip și alții (C-72/12, EU:C:2013:712, punctul 28). În cadrul prezentei acțiuni, Comisia nu susține că dispoziția în cauză nu respectă principiul echivalenței. Prin urmare, prezentul motiv privește principiul efectivității. Arătăm că cele două hotărâri citate privesc articolul 10a din Directiva 85/337. Cu toate acestea, reamintim că articolul 11 din Directiva 2011/92 și articolul 25 din Directiva 2010/75 au, în ceea ce privește efectele lor, același conținut ca și articolul 10a din Directiva 85/337. În consecință, jurisprudența referitoare la acest articol este aplicabilă *mutatis mutandis* dispozițiilor în discuție în prezenta acțiune. A se vedea punctul 10 din prezentele concluzii.

14 — A se vedea Hotărârile Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, Landesverband Nordrhein-Westfalen (C-115/09, EU:C:2011:289, punctul 41) și Gemeinde Altrip și alții (C-72/12, EU:C:2013:712, punctul 45).

15 — Articolul 11 alineatul (3) din Directiva 2011/92 și articolul 25 alineatul (3) din Directiva 2010/75 prevăd, dimpotrivă, că interesul de a exercita acțiunea al anumitor organizații nonguvernamentale este considerat suficient. A se vedea nota de subsol 11 din prezentele concluzii.

dintre aceste condiții”[16]. Condițiile de admisibilitate a căilor de atac ale particularilor prevăzute la articolul 11 din Directiva 2011/92 și la articolul 25 din Directiva 2010/75 exclud, așadar, introducerea de către particulari a unor *actio popularis* prin care se contestă legalitatea deciziilor administrative prevăzute de directivele în discuție[17].

iii) Examinarea fondului căii de atac

50. Subliniem că, deși articolul 11 alineatul (1) din Directiva 2011/92 și articolul 25 alineatul (1) din Directiva 2010/75 prevăd că statele membre pot subordona admisibilitatea căilor de atac îndeplinirii unor condiții, aceleași dispoziții prevăd că deciziile, acțiunile sau omisiunile prevăzute la articolele respective trebuie să poată face obiectul unei căi de atac în justiție prin care este contestată legalitatea lor de fond sau de procedură.

51. În plus, potrivit unei jurisprudențe constante, articolul 11 alineatul (1) din Directiva 2011/92 și articolul 25 alineatul (1) din Directiva 2010/75 nu au limitat în niciun mod motivele care pot fi invocate în susținerea unei astfel de căi de atac[18].

iv) Criteriul întemeiat în dreptul german pe încălcarea unui drept subiectiv al reclamantului care să constituie temeiul unui drept la anularea unui act nelegal

– Articolul 42 alineatul 2 din VwGO și articolul 113 alineatul 1 prima teză din VwGO

52. Este cert că, în temeiul articolului 42 alineatul 2 din VwGO și al articolului 113 alineatul 1 prima teză din VwGO, dreptul administrativ german limitează în același timp admisibilitatea căilor de atac exercitate de particulari și dreptul acestora la anularea unui act.

53. Astfel, articolul 42 alineatul 2 din VwGO subordonează admisibilitatea căilor de atac exercitate de particulari îndeplinirii condiției ca reclamantul să pretindă că drepturile i-au fost încălcate prin actul administrativ în discuție sau prin refuzul de a adopta actul respectiv. Această limitare ne pare prevăzută în mod expres la articolul 11 din Directiva 2011/92 și la articolul 25 din Directiva 2010/75, Republica Federală Germania optând în mod clar pentru cea de a doua condiție de admisibilitate căreia statele membre îi pot subordona căile de atac în temeiul acestor articole.

54. În schimb, articolul 113 alineatul 1 prima teză din VwGO, care este singura dispoziție vizată de prezentul motiv[19], privește fondul unei căi de atac introduse de un particular. Această dispoziție prevede că instanța administrativă anulează un act administrativ nelegal doar în măsura în care acesta încalcă un drept subiectiv al reclamantului. Republica Federală Germania chiar susține că controlul legalității actului precedă analiza încălcării drepturilor reclamantului prin nelegalitățile constatate. Aceasta adaugă că anularea actului are loc doar atunci când aceste nelegalități încalcă drepturile

16 — Articolul 11 din Directiva 2011/92 și articolul 25 din Directiva 2010/75 lasă statelor membre o marjă apreciabilă de manevră pentru a stabili ceea ce constituie o încălcare a unui drept [a se vedea în acest sens Hotărârile Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, Landesverband Nordrhein-Westfalen (C-115/09, EU:C:2011:289, punctul 55) și Gemeinde Altrip și alții (C-72/12, EU:C:2013:712, punctul 50)].

17 — A se vedea Concluziile avocatului general Sharpston prezentate în cauza Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, Landesverband Nordrhein-Westfalen (C-115/09, EU:C:2011:289), care, la punctul 42 din acestea, a constatat că „[d]ispoziția din Convenția de la Aarhus care prevede o *actio popularis* este articolul 9 alineatul 3, care nu a fost încorporat încă în dreptul Uniunii […]. În consecință, dreptul Uniunii nu impune statelor membre, la ora actuală, nicio obligație de a permite exercitarea unei *actio popularis*.”

18 — A se vedea Hotărârile Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, Landesverband Nordrhein-Westfalen (C-115/09, EU:C:2011:289, punctul 37) și Gemeinde Altrip și alții (C-72/12, EU:C:2013:712, punctul 36).

19 — A se vedea punctele 37-40 din prezentele concluzii.

reclamantului [20]. În cadrul ședinței din 12 martie 2015, Republica Federală Germania și-a nuanțat pledoaria, explicând că, în anumite cazuri, instanțele germane dau dovadă de pragmatism judiciar și nu verifică nelegalitatea actului administrativ în discuție atunci când drepturile subiective nu sunt încălcate.

55. Rezultă că, în temeiul articolului 113 alineatul 1 prima teză din VwGO, anularea unui act administrativ impune ca nelegalitatea constatată de instanță „să coincidă" cel puțin cu o încălcare a unui drept subiectiv al reclamantului [21], și aceasta chiar dacă acțiunea reclamantului este admisibilă în temeiul articolului 42 alineatul 2 din VwGO.

– Încălcarea articolului 11 din Directiva 2011/92 și a articolului 25 din Directiva 2010/75

56. Reiese cu claritate din articolul 11 alineatul (1) din Directiva 2011/92 și din articolul 25 alineatul (1) din Directiva 2010/75 că condiția potrivit căreia reclamantul trebuie să invoce „încălcarea unui drept" ține de admisibilitatea și nu de fondul căii de atac.

57. Astfel, trebuie amintit că articolul 11 alineatul (1) din Directiva 2011/92 și articolul 25 alineatul (1) din Directiva 2010/75 nu au limitat în niciun fel motivele care pot fi invocate pe fond în susținerea unei căi de atac introduse în temeiul acestor dispoziții. Or, limitarea dreptului la anularea unui act, impusă de articolul 113 alineatul 1 prima teză din VwGO, are drept consecință limitarea motivelor care pot fi invocate de particulari în mod util pe fond în susținerea căilor de atac.

58. Astfel, limitând dreptul particularilor de a solicita anularea unui act la cazul în care acest act face obiectul unei constatări (prealabile sau simultane) a unei nelegalități de către instanța administrativă germană, articolul 113 alineatul 1 prima teză din VwGO instituie, pe lângă condiția inadmisibilității, un obstacol suplimentar privind dreptul de acces la justiție, care nu este nicidecum prevăzut la articolul 11 din Directiva 2011/92 și la articolul 25 din Directiva 2010/75 și care compromite în mod considerabil finalitatea și eficacitatea acestor două dispoziții, prin reducerea întinderii și a utilității controlului jurisdicțional.

59. Subliniem în această privință că, în ședința din 12 martie 2015 și în urma unei întrebări adresate de Curte cu privire la utilitatea pentru un particular a simplei constatări a nelegalității unui act, Republica Federală Germania a admis că, deși administrația germană putea revoca eventual actul nelegal, aceasta nu era obligată să procedeze astfel.

60. Chiar dacă o nelegalitate [22] – fie aceasta și minimă – nu trebuie să conducă în mod necesar la anularea unui act, simpla constatare a nelegalității unui act de către instanța administrativă germană nu are aceeași valoare juridică precum anularea acestui act.

20 — Conform Republicii Federale Germania, „[p]otrivit articolului 113 alineatul 1 prima teză din VwGO, instanța anulează actul administrativ și, dacă este cazul, decizia prin care se finalizează o cale de atac în măsura în care actul administrativ este nelegal *și în care drepturile reclamantului sunt, pentru acest motiv, încălcate*. […] Dispoziția reglementează momentul în care instanța trebuie să anuleze actul administrativ în cadrul procedurii administrative. Controlul jurisdicțional se efectuează în continuare în două etape. În cursul primei etape, instanța examinează în detaliu dacă actul administrativ este nelegal, cu alte cuvinte, dacă este afectat de vreo eroare de drept. În cursul celei de a doua etape, instanța examinează dacă drepturile reclamantului sunt încălcate de acest act, mai precis de erorile de drept constatate". Sublinierea noastră. A se vedea punctul 40 din memoriul în apărare formulat de Republica Federală Germania.

21 — În cauza Gemeinde Altrip și alții (C-72/12, EU:C:2013:712), instanța de trimitere (Bundesverwaltungsgericht, Germania) a solicitat Curții să se pronunțe cu privire la legalitatea în dreptul Uniunii a acestei cerințe de „coincidență" sau de „paralelism". Curtea nu a răspuns la această problemă, apreciind că „instanța de trimitere nu [adusese] ea însăși nicio precizare cu privire la elementele sale constitutive și că niciunul dintre motivele deciziei de trimitere nu [îi permitea] să stabilească dacă o examinare a acestui criteriu ar putea fi utilă pentru soluționarea litigiului principal" (a se vedea punctul 55).

22 — În ceea ce privește procedura sau fondul.

61. În plus, limitarea dreptului particularilor de a solicita anularea unui act declarat nelegal face mai dificilă protecția mediului, întrucât reiese cu claritate din considerentul (27) al Directivei 2010/75 că membrii publicului interesat trebuie „să aibă acces la justiție pentru a contribui la protejarea dreptului de a trăi într-un mediu adecvat pentru sănătatea și bunăstarea personală [23].”

62. În consecință, apreciem că primul motiv este fondat.

63. În consecință, Republica Federală Germania, prin limitarea, în temeiul articolului 113 alineatul 1 prima teză din VwGO, a dreptului particularilor de a solicita anularea unui act la cazul în care acest act face sau a făcut obiectul unei constatări a nelegalității de către instanța administrativă germană, nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul articolului 11 din Directiva 2011/92 și al articolului 25 din Directiva 2010/75.

B – *Cu privire la al doilea motiv, referitor la existența unui drept de a solicita anularea unui act doar în cazurile de omisiune a evaluării efectelor asupra mediului și restrângerea acestui drept în cazul evaluării efectelor asupra mediului realizate, însă care prezintă neregularități (articolul 4 alineatul 1 din UmwRG), precum și la cerința atât a unei legături de cauzalitate între viciul de procedură și rezultatul deciziei, cât și a afectării unei poziții juridice materiale a reclamantului (articolul 46 din VwVfG și articolul 113 alineatul 1 prima teză din VwGO)*

64. Prezentul motiv este împărțit, așadar, în două părți. Prima parte ar privi conformitatea articolului 4 alineatul 1 din UmwRG cu articolul 11 din Directiva 2011/92 și cu articolul 25 din Directiva 2010/75, iar cea de a doua privește conformitatea articolului 46 din VwVfG și a articolului 113 alineatul 1 prima teză din VwGO cu aceleași articole.

1. Cu privire la prima parte – Existența unui drept de a solicita anularea unui act doar în cazurile de omisiune a evaluării efectelor asupra mediului și restrângerea acestui drept în cazul evaluării efectelor asupra mediului realizate, însă care prezintă neregularități (articolul 4 alineatul 1 din UmwRG)

a) Argumentele părților

65. Comisia susține că, în temeiul articolului 4 alineatul 1 din UmwRG, o decizie de autorizare poate fi anulată fără îndeplinirea cerințelor suplimentare impuse de articolul 113 alineatul 1 prima teză din VwGO numai în cazul lipsei evaluării efectelor asupra mediului. În schimb, în cazul în care a avut loc o asemenea evaluare, dar nu îndeplinește cerințele prevăzute de Directiva 2011/92, nu ar fi posibil să fie contestată în temeiul acestei dispoziții naționale. Comisia consideră că articolul 4 alineatul 1 din UmwRG este, în consecință, incompatibil cu articolul 11 din Directiva 2011/92.

66. Potrivit Comisiei, reiese din jurisprudența Curții că o dispoziție de transpunere a unei directive trebuie să fie suficient de precisă și de clară, în special atunci când ea conferă drepturi particularilor, pentru ca beneficiarii să poată să își cunoască pe deplin drepturile și să le invoce, dacă este cazul, în fața instanțelor naționale [24]. Comisia susține că această situație nu se regăsește în Germania și că Republica Federală Germania trebuie să ia măsurile corespunzătoare în acest sens, în conformitate cu obligația de cooperare loială.

23 — Suntem de acord în această privință cu avocatul general Cruz Villalón atunci când, în Concluziile prezentate în cauza Gemeinde Altrip și alții (C-72/12, EU:C:2013:422, punctele 92-101), apreciază că, în cadrul motivării, obligația unui particular de a invoca un drept subiectiv nu este conformă cu principiul efectivității și nu transpune dispozițiile de drept al Uniunii în discuție.

24 — Hotărârea Comisia/Regatul Unit (C-530/11, EU:C:2014:67, punctul 34 și jurisprudența citată).

67. Republica Federală Germania arată că articolul 4 alineatele 1 și 3 din UmwRG reglementează doar cazurile în care o evaluare a efectelor asupra mediului sau o examinare preliminară unei evaluări a efectelor asupra mediului nu a fost efectuată în niciun mod, precum și pe acelea în care examinarea preliminară unei evaluări a efectelor asupra mediului nu respectă cerințele prevăzute la articolul 3a a patra teză din UVPG.

68. Potrivit Republicii Federale Germania, pentru toate celelalte vicii de procedură, inclusiv în cazul neregulilor la realizarea evaluărilor efectelor asupra mediului, o cale de atac introdusă în fața unei instanțe și un drept la anularea actului administrativ sunt posibile în temeiul articolului 113 alineatul 1 prima teză din VwGO. Ea adaugă că dreptul la anulare dispare doar în mod excepțional, atunci când sunt îndeplinite condițiile prevăzute la articolul 46 din VwVfG.

b) Analiză

69. Deși sinteza acestei prime părți a prezentului motiv, astfel cum reiese din concluziile cererii introductive, are în vedere efectiv cele două dispoziții ale dreptului Uniunii, se impune totuși constatarea că considerațiile din această parte a motivului privesc doar articolul 11 din Directiva 2011/92. În plus, articolul 4 alineatul 1 din UmwRG are în vedere doar omisiunea unei evaluări a efectelor sau a unei examinări prealabile de la caz la caz a necesității de a realiza o evaluare a efectelor asupra mediului, ceea ce face obiectul Directivei 2011/92/UE. Mai adăugăm că însăși Comisia, întrebată în această privință în cadrul ședinței, s-a aflat în imposibilitatea de a explica pertinența articolului 25 din Directiva 2010/75 pentru prima parte a prezentului motiv. În aceste condiții, apreciem că acesta trebuie interpretat în sensul că se limitează la articolul 11 din Directiva 2011/92/UE.

70. Această primă parte a celui de al doilea motiv privește modul în care articolul 11 din Directiva 2011/92 a fost transpus în dreptul german. Ea privește faptul că articolul 4 alineatul 1 din UmwRG se limitează la cazurile în care o evaluare a efectelor asupra mediului sau o examinare preliminară unei evaluări a efectelor asupra mediului a fost omisă.

71. În prezentarea dreptului național, Republica Federală a arătat că „[UmwRG] conține dispoziții *cu privire la transpunerea* articolului 11 din Directiva [2011/92], precum și a articolului 25 din Directiva [2010/75]” [25]. Ea subliniază de asemenea că „[a]rticolul 4 din UmwRG reglementează consecința juridică a omisiunii unei evaluări a efectelor asupra mediului (EEM) necesare sau a unei examinări prealabile de la caz la caz a necesității de a realiza o evaluare a efectelor asupra mediului. Conform articolului 4 alineatele 1 și 3, un astfel de viciu de procedură conduce la anularea deciziei. Legea nu conține dispoziții cu privire la alte vicii de procedură, de exemplu efectuarea eronată a unei evaluări a efectelor asupra mediului; aceste vicii de procedură trebuie apreciate conform articolului 46 din [VwVfG]” [26].

72. Prin intermediul celei de a doua întrebări adresate în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea Gemeinde Altrip și alții (C-72/12, EU:C:2013:712, punctul 38), Bundesverwaltungsgericht (Germania) a solicitat Curții să stabilească dacă articolul 10a din Directiva 85/337, care are același conținut ca și articolul 11 din Directiva 2011/92 [27], trebuia „interpretat în sensul că se opune ca statele membre să limiteze aplicabilitatea dispozițiilor de transpunere a acestui articol la cazul în care este contestată legalitatea unei decizii întrucât a fost omisă evaluarea de mediu, fără a o extinde la cel în care a fost realizată o asemenea evaluare, însă prezintă neregularități”.

25 — Sublinierea noastră. A se vedea punctul 6 din memoriul în apărare.

26 — A se vedea punctul 8 din memoriul în apărare.

27 — A se vedea punctul 10 din prezentele concluzii.

73. Din cuprinsul punctului 63 din Concluziile avocatului general Cruz Villalón prezentate în cauza Gemeinde Altrip și alții (C-72/12, EU:C:2013:422) reiese că Republica Federală Germania pledase „că dreptul german [îndeplinea] deja aceste condiții, întrucât, conform articolului 46 din VwVfG, aplicabil împreună cu articolul 4 alineatul 1 din UmwRG, se [putea] solicita anularea unei decizii de autorizare și în cazul unei evaluări viciate a efectelor asupra mediului”.

74. Cu toate acestea, la punctul 37 din hotărârea pronunțată în această cauză, Curtea a declarat că „[d]ispozițiile naționale de transpunere a [articolului 10a din Directiva 85/337] nu pot deci limita aplicabilitatea lor doar la cazul în care contestarea legalității s-ar fonda pe motivul întemeiat pe omisiunea unei evaluări a efectelor asupra mediului. A exclude această aplicabilitate în cazul în care, după ce a fost realizată, o evaluare a efectelor asupra mediului ar fi afectată de vicii, chiar grave, ar lipsi dispozițiile Directivei 85/337 referitoare la participarea publicului de substanța efectului lor util. O asemenea excludere ar fi, prin urmare, contrară obiectivului care vizează garantarea unui acces amplu la instanțele judiciare, astfel cum este prevăzut la articolul 10a din această directivă”.

75. Așadar, reiese în mod clar din Hotărârea Gemeinde Altrip și alții (C-72/12, EU:C:2013:712, punctul 32) că, potrivit Curții, dreptul german nu acoperea și nici nu atenua caracterul insuficient al articolului 4 alineatul 1 din UmwRG în ceea ce privește transpunerea articolului 10a din Directiva 85/337 (și deci a articolului 11 din Directiva 2011/92).

76. Întrucât nu vedem nicio explicație pentru a repune în discuție această jurisprudență, considerăm că prima parte a celui de al doilea motiv este fondată [28].

77. În consecință, Republica Federală Germania, prin limitarea domeniului de aplicare al articolului 4 alineatul 1 din UmwRG la anularea deciziilor pentru vicii de procedură în cazurile unei lipse totale a evaluării obligatorii a efectelor asupra mediului sau ale lipsei unei examinări prealabile obligatorii, nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul articolului 11 din Directiva 2011/92.

2. Cu privire la a doua parte: Cerința unei legături de cauzalitate și afectarea unei poziții juridice materiale

a) Argumentele părților

78. Comisia susține că, potrivit unei jurisprudențe constante în Germania cu privire la aplicarea articolului 46 din VwVfG, contestarea de către un particular a unui viciu de procedură ce afectează o decizie referitoare la o evaluare a efectelor asupra mediului poate determina anularea deciziei menționate numai dacă există o posibilitate concretă ca aceasta să fi fost diferită fără acest viciu („cerința privind legătura de cauzalitate”).

79. În plus, ar reveni în general reclamantului sarcina de a stabili eventuala legătură de cauzalitate.

80. Comisia arată că, în ceea ce privește aplicarea Directivei 2011/92, rezultatul procedurii de decizie nu este aspectul cel mai important. Aceasta consideră că Directiva 2011/92 trebuie să asigure în esență că toate efectele, directe și indirecte, ale unui proiect care poate avea efecte semnificative asupra mediului vor fi examinate, că publicul va fi informat cu privire la proiectul planificat și că va avea posibilitatea să ia parte la procedura de decizie. Prin urmare, controlul respectării normelor de procedură în acest domeniu ar prezenta o importanță deosebită. Dreptul național ar trebui să prevadă,

28 — Această primă parte a celui de al doilea motiv are o legătură logică cu primul motiv. Articolul 4 alineatul 1 din UmwRG nu poate asigura o transpunere corectă a articolului 10a din Directiva 85/337 (și, așadar, a articolului 11 din Directiva 2011/92) întrucât nu se aplică în cazul evaluărilor viciate ale efectelor asupra mediului, acestea fiind, în schimb, prevăzute de articolul 113 alineatul 1 prima teză din VwGO, care a făcut obiectul primului motiv, pe care am propus Curții să îl declare fondat.

așadar, anularea deciziei în cazul unei erori grave în aplicarea cerințelor de procedură fără ca reclamantul să trebuiască să demonstreze o legătură de cauzalitate cu rezultatul deciziei. În ceea ce privește Directiva 2011/92, cel puțin încălcările dreptului de informare și de participare a publicului ar trebui considerate vicii de procedură grave.

81. Potrivit Comisiei, din Hotărârea Gemeinde Altrip și alții (C-72/12, EU:C:2013:712, punctul 52) reiese că, în Germania, nici partajarea sarcinii probei, nici controlul jurisdicțional nu îndeplinesc criteriile prevăzute de Directiva 2011/92. Aceasta arată de asemenea că Comitetul pentru respectarea Convenției de la Aarhus are același punct de vedere cu privire la dispozițiile corespunzătoare ale convenției menționate [29].

82. Comisia susține de asemenea că, potrivit unei jurisprudențe constante în Germania, în temeiul articolului 113 alineatul 1 prima parte din VwGO, un viciu de procedură cu privire la o decizie referitoare la o evaluare a efectelor asupra mediului poate determina anularea deciziei menționate doar dacă viciul de procedură încalcă un drept subiectiv al reclamantului. Aceasta apreciază că respectiva condiție încalcă articolul 11 din Directiva 2011/92/UE. Comisia consideră că, sub condiția admisibilității unei căi de atac, o instanță nu poate ignora viciile de procedură, chiar dacă acestea nu încalcă un drept subiectiv al reclamantului.

83. Republica Federală Germania pretinde, dimpotrivă, că articolul 46 din VwVfG este compatibil cu articolul 11 din Directiva 2011/92. Cerința unei legături de cauzalitate nu ar afecta, în principiu, realizarea obiectivelor acestei din urmă dispoziții. În plus, articolul 46 din VwVfG ar fi aplicabil doar în cazul unei încălcări a dispozițiilor procedurale care nu intră sub incidența articolului 4 alineatele 1 și 3 din UmwRG.

84. Aceasta arată de asemenea că articolul 46 din VwVfG este structurat ca o normă de protecție care permite autorității să se apere împotriva dreptului la anularea actului administrativ. Ca normă de protecție, articolul 46 din VwVfG ar fi examinat de instanță în cadrul temeiniciei căii de atac.

85. Republica Federală Germania susține că, conform articolului 46 din VwVfG, o evaluare a efectelor asupra mediului realizată cu neregularități poate fi invocată și conduce întotdeauna la un drept al reclamantului la anulare, în măsura în care viciul de procedură nu este în mod evident lipsit de pertinență pentru soluția deciziei. Aceasta consideră, astfel cum a constatat Curtea în Hotărârea Gemeinde Altrip și alții (C-72/12, EU:C:2013:712, punctul 49), că o restrângere prudentă a întinderii examinării în cazul unor vicii de procedură nu pune în pericol realizarea obiectivelor directivei privind evaluarea efectelor asupra mediului atunci când aceasta privește vicii care nu produc în mod necesar consecințe de natură să afecteze decizia.

86. În sfârșit, Republica Federală Germania consideră că presupunerea potrivit căreia revine reclamantului sarcina de a face dovada unei încălcări a unui drept al acestuia nu este pertinentă ca atare în raport cu stadiul dreptului în vigoare.

87. Aceasta arată totuși că, în cadrul revizuirii UmwRG, este avută în vedere adoptarea unei dispoziții de clarificare a transpunerii articolului 11 din Directiva 2011/92.

29 — La punctul 83 din raportul său din 20 decembrie 2013, comitetul de examinare emite în această privință următoarele considerații: „[î]n consecință, nu ar fi compatibil cu convenția să se permită publicului să conteste teoretic legalitatea procedurală a deciziilor care fac obiectul articolului 6 din convenție, în condițiile în care, în practică, aceste acțiuni sunt respinse în mod sistematic de instanțe ca inadmisibile sau nefondate, pentru motivul că viciile de procedură invocate nu sunt importante pentru decizie (cu alte cuvinte, că decizia nu ar fi fost diferită în cazul în care nu ar fi existat vicii)”.

b) Apreciere

88. Trebuie să se observe, cu titlu introductiv, că argumentele Comisiei privesc aplicarea articolului 113 alineatul 1 prima teză din VwGO și a articolului 46 din VwVfG în cazul viciilor de procedură.

89. Este cert că la articolul 4 alineatul 1 din UmwRG este prevăzută doar omisiunea unei evaluări a efectelor asupra mediului sau a unei examinări prealabile de la caz la caz a necesității de a realiza o asemenea evaluare, iar nu realizarea eronată sau cu neregularități a acestora. În acest din urmă caz, decizia atacată este anulată numai dacă viciul de procedură îndeplinește atât condiția unei încălcări a unui drept subiectiv al reclamantului, în temeiul articolului 113 alineatul 1 prima teză din VwGO, cât și condițiile prevăzute la articolul 46 din VwVfG.

90. În conformitate cu concluziile noastre cu privire la primul motiv, considerăm că, în ceea ce privește realizarea eronată a unei evaluări a efectelor asupra mediului sau a unei examinări prealabile de la caz la caz a necesității de a realiza o asemenea evaluare, restricțiile impuse de articolul 113 alineatul 1 prima teză din VwGO în ceea ce privește temeiul unui drept la anularea deciziei atacate încalcă articolul 11 din Directiva 2011/92.

91. Referitor la articolul 46 din VwVfG, care privește viciile de procedură, reiese cu claritate din observațiile Republicii Federale Germania și chiar din textul acestei dispoziții că impune un criteriu întemeiat pe o legătură de cauzalitate între viciul de procedură invocat și soluția deciziei finale contestate (denumit în continuare „criteriul de cauzalitate”) [30].

92. La punctele 47 și 48 din Hotărârea Gemeinde Altrip și alții (C-72/12, EU:C:2013:712), Curtea declară că legiuitorul Uniunii nu înțelesese „să lege posibilitatea de a invoca un viciu de procedură de condiția producerii unui efect asupra soluției conținute în decizia finală contestată […]. În rest, din moment ce obiectul acestei directive este mai ales acela de a stabili garanțiile procedurale care să permită în special o mai bună informare și o participare a publicului în cadrul evaluării efectelor asupra mediului ale proiectelor publice și private care pot avea un impact important asupra mediului, controlul respectării normelor de procedură în acest domeniu prezintă o importanță specială. În conformitate cu obiectivul care urmărește să îi confere un acces amplu la justiție, publicul interesat trebuie, așadar, să poată din principiu invoca orice viciu de procedură în susținerea unei căi de atac în contestarea legalității deciziilor vizate de directiva menționată”.

93. În consecință, cerința unei legături de cauzalitate este exclusă în principiu în temeiul articolului 11 din Directiva 2011/92.

94. Curtea a nuanțat totuși această apreciere la punctul 49 din aceeași hotărâre, considerând că nu orice viciu de procedură afectează în mod necesar soluția conținută în decizia finală contestată și, în consecință, nu aduce în mod necesar atingere unui drept. În aceste împrejurări, dreptul unui stat membru poate prevedea că respectiva cale de atac nu este admisibilă.

95. În opinia noastră, această nuanță trebuie să se aplice nu numai admisibilității unei căi de atac, ci și temeiniciei acesteia, însă cu condiția ca viciul de procedură în discuție să fie minim și, în consecință, să nu aducă „atingere unei mai bune informări și unei participări a publicului în cadrul evaluării efectelor proiectelor publice și private asupra mediului”.

30 — Din textul articolului 46 din VwVfG recurge că această dispoziție are în vedere numai viciile de procedură numite „relative”, și anume cele care viciază un act care nu este „nul și neavenit” în temeiul articolului 44 din VwVfG (viciile numite „absolute”).

96. Întrucât dreptul la o mai bună informare și participare a publicului constituie, în mod evident, unul dintre fundamentele Directivei 2011/92 [31] și însăși rațiunea de a fi a articolului 11 din aceasta, suntem de acord cu avocatul general Cruz Villalón atunci când, în Concluziile prezentate în cauza Gemeinde Altrip și alții (C-72/12, EU:C:2013:422, punctul 106), consideră că „[p]entru soluționarea procedurii administrative, cerința privind legătura de cauzalitate trebuie, așadar, eliminată complet în cazul normelor de procedură deosebit de importante”.

97. Or, se impune constatarea că, cu excepția viciilor prevăzute la articolul 44 din VwVfG [32] și la articolul 4 alineatul 1 din UmwRG, dreptul german, în temeiul articolului 46 din VwVfG, impune în toate cazurile, mai precis, chiar și pentru vicii de procedură referitoare la informarea și la participarea publicului, o legătură de cauzalitate între viciul invocat și soluția conținută în decizia finală contestată pentru a fonda anularea acesteia.

98. În opinia noastră, independent de problema sarcinii probei în această privință, cerința amintită rezultată din articolul 46 din VwVfG face excesiv de dificile exercitarea drepturilor la o cale de atac și accesul la justiție al particularilor și încalcă, pentru acest motiv, articolul 11 din Directiva 2011/92 și articolul 25 din Directiva 2010/75.

99. În orice caz, în ceea ce privește problema sarcinii probei, Curtea a declarat, la punctul 52 din Hotărârea Gemeinde Altrip și alții (C-72/12, EU:C:2013:712), că, în Germania, „este totuși evident că incumbă în general autorului cererii, pentru a dovedi încălcarea unui drept, obligația de a demonstra că împrejurările cauzei fac să se presupună că decizia contestată ar fi fost diferită fără viciul de procedură invocat. Or, această devoluțiune a sarcinii probei către autorul cererii, pentru punerea în aplicare a criteriului de cauzalitate, este de natură să facă excesiv de dificilă exercitarea drepturilor care îi sunt conferite de Directiva 85/337, ținând cont în special de complexitatea procedurilor în cauză sau de tehnicitatea evaluărilor efectelor asupra mediului”.

100. Subliniem că Republica Federală Germania urmărește să adopte de altfel o dispoziție clară cu privire la sarcina probei referitoare la criteriul de cauzalitate [33].

101. În consecință, impunând, în temeiul articolului 46 din VwVfG, existența unei legături de cauzalitate între viciile de procedură referitoare la informarea și la participarea publicului și soluția conținută în decizia finală contestată pentru a fonda anularea acesteia, Republica Federală Germania nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul articolului 11 din Directiva 2011/92 și al articolului 25 din Directiva 2010/75.

31 — Și Directiva 2010/75.

32 — Din modul său de redactare reiese că articolul 44 din VwVfG are în vedere doar vicii „deosebit de grav[e]”. În plus, viciile prevăzute la articolul 44 alineatul 2 din VwVfG nu sunt cu adevărat vicii în materie de informare și de participare a publicului în cadrul evaluării efectelor unor proiecte publice sau private asupra mediului.

33 — A se vedea punctul 69 din memoriul în apărare.

C – Cu privire la al treilea motiv, referitor la interdicția de a prezenta obiecții (articolul 2 alineatul 3 din UmwRG și articolul 73 alineatul 4 din VwVfG)

1. Argumentele părților

102. Comisia consideră că limitarea dreptului de a introduce o cale de atac la obiecțiile formulate în cursul procedurii administrative, prevăzută la articolul 2 alineatul 3 din UmwRG, la articolul 73 alineatul 4 din VwVfG și în jurisprudența germană, este contrară articolului 11 din Directiva 2011/92 și articolului 25 din Directiva 2010/75. Ea subliniază că normele de excludere amintite complică în mod excesiv dreptul publicului interesat de a contesta legalitatea deciziilor, se opun accesului larg la justiție prevăzut de Directivele 2011/92 și 2010/75, precum și de Convenția de la Aarhus și limitează protecția jurisdicțională efectivă a publicului interesat.

103. Comisia subliniază că procedura jurisdicțională este o procedură autonomă, în cursul căreia trebuie să fie posibilă o examinare completă a legalității unei decizii în ceea ce privește procedura și fondul, iar căile de atac admisibile nu pot fi limitate la motivele care au fost prezentate deja în termenul scurt acordat pentru formularea de obiecții în cursul procedurii administrative.

104. Comisia nu împărtășește opinia Republicii Federale Germania potrivit căreia normele germane referitoare la excluderea anumitor obiecții sunt necesare pentru motive de securitate juridică și de eficacitate a procedurii. Pentru Comisie, termenele de decădere pentru a contesta în justiție deciziile autorităților administrative sunt suficiente pentru a garanta securitatea juridică și eficacitatea procedurilor.

105. Republica Federală Germania consideră că dispozițiile articolului 2 alineatul 3 din UmwRG și ale articolului 73 alineatul 4 din VwVfG sunt compatibile cu articolul 11 din Directiva 2011/92 și cu articolul 25 din Directiva 2010/75.

106. Republica Federală Germania susține că asemenea dispoziții, care interzic să se prezinte obiecții, fac parte integrantă din sistemul juridic național. Aceasta apreciază că articolul 11 din Directiva 2011/92 și articolul 25 din Directiva 2010/75 permit statelor membre să își păstreze instrumentele din cadrul sistemului lor jurisdicțional în domeniul analizat.

107. Potrivit Republicii Federale Germania, decăderea se întemeiază pe ideea prescripției, funcția acesteia fiind mai ales de a asigura ca interesele contradictorii în privința unui proiect să se concilieze, în măsura posibilului, într-un stadiu precoce al procedurii administrative. În consecință, normele de decădere ar prezenta o importanță specială în cadrul raporturilor juridice multipolare între sferele juridice protejate ale titularului proiectului, pe de o parte, și terți vizați eventual de proiectul respectiv, pe de altă parte.

108. Republica Federală Germania consideră că decăderea nu face acest control mai dificil, chiar imposibil, ci, dimpotrivă, garantează că vor fi supuse controlului efectuat de instanță fapte clarificate într-o manieră pe cât posibil exhaustivă, care include toate aspectele pertinente examinate în mod detaliat. Aceasta subliniază că doar împrejurările pe care reclamantul a omis în mod condamnabil să le invoce în cadrul procedurii administrative, sunt vizate de decădere.

109. Republica Austria consideră că instituirea unor norme concrete de limitare a dreptului la o cale de atac face parte din organizarea procedurii naționale. În consecință, aceasta ține în toate cazurile de aplicarea principiului autonomiei procedurale a statelor membre.

110. Potrivit Republicii Austria, este un principiu fundamental al dreptului administrativ austriac și german și al procedurilor respective de evaluare a efectelor asupra mediului faptul că persoanele își pot invoca drepturile în cadrul unei proceduri administrative numai în măsura în care participă la această procedură.

111. Republica Austria arată că norma de excludere este un instrument important pentru a garanta o procedură administrative rapidă și eficace. Aceasta consideră că, în caz contrar, decizia care trebuie luată în cadrul unei proceduri ar putea fi amânată după bunul plac, invocând obiecții noi cu privire la subiecte cu totul noi sau care provin din partea unor persoane care nu participau până atunci la procedură. Aceasta ar fi total contrar securității juridice în general și interesului persoanei care promovează proiectul cu privire la o decizie în termen rezonabil în special.

2. Apreciere

112. În temeiul autonomiei procedurale și sub rezerva respectării principiilor echivalenței și efectivității, statele membre dispun, desigur, de o marjă de apreciere în punerea în aplicare a articolului 11 din Directiva 2011/92 și a articolului 25 din Directiva 2010/75 [34].

113. Cu toate acestea, trebuie amintit că, potrivit articolelor menționate, deciziile, acțiunile sau omisiunile avute în vedere de Directiva 2011/92 privind participarea publicului, sau de articolul 24 din Directiva 2010/75 trebuie să poată face obiectul unei căi de atac în fața unei instanțe sau a unui alt organism independent și imparțial instituit în conformitate cu legea, prin care este contestată legalitatea de fond sau de procedură, fără a fi limitate în niciun mod motivele care pot fi invocate în susținerea unei astfel de căi de atac [35].

114. Or, articolul 2 alineatul 3 din UmwRG și articolul 73 alineatul 4 din VwVfG limitează în mod clar motivele care pot fi invocate de un reclamant în susținerea unei acțiuni în justiție.

115. Deși articolul 11 alineatul (4) din Directiva 2011/92 și articolul 25 alineatul (4) din Directiva 2010/75 nu exclud posibilitatea unei căi de atac prealabile în fața unei autorități administrative și nu afectează în niciun mod obligația de a epuiza toate căile de atac administrative înainte de a iniția procedurile de atac judiciare din moment ce legislația națională prevede o astfel de obligație, aceste dispoziții nu permit deloc să se limiteze motivele care pot fi invocate de un reclamant în susținerea unei acțiuni în justiție ulterioare.

116. Se impune constatarea, în conformitate cu observațiile Comisiei, că acțiunile în justiție sunt autonome și distincte de procedura administrativă și de căile de atac administrative.

117. În consecință, considerăm că normele naționale în discuție creează un obstacol suplimentar pentru a avea acces la justiție, care nu este prevăzut la articolul 11 din Directiva 2011/92 și la articolul 25 din Directiva 2010/75.

118. În opinia noastră, acest obstacol suplimentar nu poate fi justificat pentru motive de securitate juridică, dat fiind că termenele de decădere pentru contestarea în justiție a deciziilor autorităților administrative sunt suficiente în această privință.

34 — A se vedea în acest sens Hotărârea Gemeinde Altrip și alții (C-72/12, EU:C:2013:712, punctul 30).

35 — A se vedea punctul 44 din prezentele concluzii.

119. În ceea ce privește argumentul privind eficacitatea procedurilor administrative, deși este adevărat că posibilitatea de a formula „obiecții” pentru prima dată în cadrul unei acțiuni în justiție se poate dovedi „problematică”, este suficient să se amintească faptul că obiectivul urmărit de articolul 11 din Directiva 2011/92 și de articolul 25 din Directiva 2010/75 este de a garanta un acces larg la instanțele judiciare. Legiuitorul Uniunii a favorizat în mod clar acest obiectiv în raport cu eficacitatea procedurilor administrative în scopul de a contribui la prezervarea, la protecția și la îmbunătățirea calității mediului și la protecția sănătății umane [36].

120. În consecință, Republica Federală Germania, limitând prin articolul 2 alineatul 3 din UmwRG și prin articolul 73 alineatul 4 din VwVfG, calitatea procesuală activă și întinderea controlului jurisdicțional la obiecțiile care au fost prezentate deja în termenul prevăzut de procedura administrativă care a condus la adoptarea deciziei, nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul articolului 11 din Directiva 2011/92 și al articolului 25 din Directiva 2010/75.

D – *Cu privire la al patrulea și la al cincilea motiv, referitoare la limitări în timp ale aplicării articolului 11 din Directiva 2011/92 și ale articolului 25 din Directiva 2010/75*

1. Argumentele părților

a) Cu privire la al patrulea motiv

121. Comisia amintește că versiunea inițială a articolului 2 alineatul 1 din UmwRG nu era compatibilă cu articolul 11 din Directiva 2011/92 și cu articolul 25 din Directiva 2010/75 în măsura în care această versiune limita în special calitatea procesuală activă a asociațiilor de mediu la dispozițiile juridice care conferă drepturi particularilor. Aceasta subliniază că, la 8 noiembrie 2012, în urma pronunțării Hotărârii Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, Landesverband Nordrhein-Westfalen (C-115/09, EU:C:2011:289), Bundestag a adoptat o modificare a UmwRG, care a intrat în vigoare la 29 ianuarie 2013 și care a eliminat cuvintele „conferă drepturi particularilor” de la articolul 2 alineatul 1 din UmwRG pentru a îndrepta încălcarea dreptului care exista până atunci.

122. Comisia consideră însă că noua versiune a UmwRG are doar o validitate redusă în timp întrucât articolul 5 alineatul 4 din UmwRG, cu modificările ulterioare, prevede că doar procedurile care erau pendinte la 12 mai 2011 [data pronunțării Hotărârii Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, Landesverband Nordrhein-Westfalen (C-115/09, EU:C:2011:289)] sau au fost inițiate ulterior acestei date fără a fi finalizate prin hotărâre executorie la 29 ianuarie 2013 (data intrării în vigoare a versiunii modificate a UmwRG) trebuie efectuate până la finalizarea lor conform noii versiuni a UmwRG.

123. Potrivit Comisiei, în procedurile inițiate după 25 iunie 2005 și încheiate anterior datei de 12 mai 2011, calitatea procesuală activă a asociațiilor de mediu rămâne, așadar, limitată la dispozițiile care conferă drepturi particularilor. Aceasta consideră că, ținând seama de paralelismul din dreptul administrativ german între admisibilitatea unei căi de atac și întinderea controlului jurisdicțional în cadrul examinării pe fond, această limitare în timp are o influență și asupra întinderii controlului jurisdicțional.

36 — A se vedea prin analogie Hotărârea Gemeinde Altrip și alții (C-72/12, EU:C:2013:712, punctele 27-29).

124. Pentru Comisie, dispoziția tranzitorie prevăzută la articolul 5 alineatul 4 din UmwRG prelungește, în ceea ce privește acțiunile asociațiilor de mediu, o situație juridică contrară dreptului Uniunii, întrucât continuă să excludă în sens larg, pentru acțiunile în discuție, controlul normelor de procedură. În consecință, aceasta consideră că, *ratione temporis*, ținând seama de procedurile excluse în temeiul dispoziției tranzitorii prevăzute la articolul 5 alineatele 1 și 4 și la articolul 2 alineatul 5 din UmwRG, această dispoziție încalcă articolul 11 din Directiva 2011/92 și articolul 25 din Directiva 2010/75.

125. Republica Federală Germania susține că articolul 5 alineatul 4 din UmwRG este de natură pur declaratorie și nu are nicio valoare normativă. Finalitatea acestuia ar fi exclusiv de a facilita aplicarea UmwRG instanței însărcinate să o aplice. Conform articolului 5 alineatul 4 din UmwRG, căile de atac care nu ar fi fost încheiate încă prin hotărâre executorie trebuie efectuate până la finalizarea lor în conformitate cu noile dispoziții ale UmwRG în vigoare de la 29 ianuarie 2013. În caz contrar, modificarea legislativă nu ar avea niciun impact asupra căilor de atac care au fost finalizate prin hotărâre executorie anterior adoptării Hotărârii Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, Landesverband Nordrhein-Westfalen (C-115/09, EU:C:2011:289). Ea consideră că, potrivit jurisprudenței Curții [37], aceste proceduri nu trebuie să fie reexaminate.

b) Cu privire la al cincilea motiv

126. Comisia susține că excluderea, prevăzută la alineatul 1 primul paragraf și la alineatul 4 ale articolului 5 din UmwRG, a procedurilor administrative care au fost inițiate anterior datei de 25 iunie 2005 încalcă articolul 11 din Directiva 2011/92 și articolul 25 din Directiva 2010/75. Aceasta subliniază că existența încălcării respective este confirmată de Curte la punctul 30 din Hotărârea Gemeinde Altrip și alții (C-72/12, EU:C:2013:712). Comisia consideră de asemenea că articolul 5 alineatul 1 al doilea paragraf din UmwRG, care exclude din domeniul de aplicare al UmwRG deciziile care au devenit executorii anterior datei de 15 decembrie 2006 (data intrării în vigoare a UmwRG), încalcă articolul 11 din Directiva 2011/92 și articolul 25 din Directiva 2010/75.

127. Republica Federală Germania anunță că pregătește o modificare a UmwRG care va transpune punctul 31 din Hotărârea Gemeinde Altrip și alții (C-72/12, EU:C:2013:712), în care Curtea a statuat că, în conformitate cu articolul 11 din Directiva 2011/92, procedurile inițiate anterior datei de 25 iunie 2005 nu puteau fi excluse din domeniul de aplicare al UmwRG. În ceea ce privește articolul 5 alineatul 1 al doilea paragraf din UmwRG, Republica Federală Germania consideră că această dispoziție exclude din domeniul său de aplicare proceduri devenite executorii în momentul intrării sale în vigoare în conformitate cu principiul autorității de lucru judecat. Ea consideră că, pentru a garanta atât stabilitatea dreptului și a raporturilor juridice, cât și o bună administrare a justiției, este important ca deciziile cu caracter jurisdicțional rămase definitive după epuizarea căilor de atac disponibile sau după expirarea termenelor prevăzute pentru aceste căi de atac să nu mai poată fi contestate. Potrivit Republicii Federale Germania, un stat membru nu este obligat să reexamineze o decizie judecătorească ce a dobândit autoritate de lucru judecat și să o anuleze atunci când consideră că este contrară dreptului Uniunii [38]. Republica Federală Germania apreciază că acest lucru este valabil și pentru procedurile administrative încheiate care s-au finalizat printr-o decizie care nu a făcut obiectul unei căi de atac și care au devenit, pentru acest motiv, executorii și, așadar, imposibil de atacat.

37 — A se vedea Hotărârile Köbler (C-224/01, EU:C:2003:513), Kapferer (C-234/04, EU:C:2006:178) și Fallimento Olimpiclub (C-2/08, EU:C:2009:506).

38 — A se vedea Hotărârile Köbler (C-224/01, EU:C:2003:513), Kapferer (C-234/04, EU:C:2006:178) și Fallimento Olimpiclub (C-2/08, EU:C:2009:506).

2. Apreciere

a) Observații introductive

128. Termenul de transpunere a dispozițiilor articolului 11 din Directiva 2011/92 și ale articolului 25 din Directiva 2010/75 era stabilit la 25 iunie 2005.

129. Or, reiese cu claritate din dosarul de pe rolul Curții că UmwRG, care transpune aceste dispoziții în dreptul german, conține mai multe dispoziții, și anume articolul 5 alineatul 1 primul și al doilea paragraf și articolul 5 alineatul 4, care au limitat în anumite privințe aplicarea acestei legi pentru perioada ulterioară datei de 25 iunie 2005.

130. Republica Federală Germania invocă principiul autorității de lucru judecat pentru a justifica aceste limitări.

131. Deși este adevărat că principiul autorității de lucru judecat prezintă o importanță considerabilă, atât în ordinea juridică a Uniunii, cât și în ordinile juridice naționale, un stat membru nu poate invoca dificultăți interne sau dispoziții din propria ordine juridică națională, chiar și constituțională, pentru a justifica nerespectarea obligațiilor și a termenelor rezultate din directivele Uniunii [39].

132. Desigur, pentru a garanta atât stabilitatea dreptului și a raporturilor juridice, cât și o bună administrare a justiției, este necesar ca deciziile cu caracter jurisdicțional rămase definitive după epuizarea căilor de atac disponibile sau după expirarea termenelor de exercitare a acestor căi de atac să nu mai poată fi contestate. Prin urmare, dreptul Uniunii nu impune instanței naționale să înlăture aplicarea normelor interne de procedură care conferă autoritate de lucru judecat unei decizii cu caracter jurisdicțional, chiar dacă aceasta ar permite îndreptarea unei situații naționale incompatibile cu acest drept [40].

133. Cu toate acestea, în cadrul procedurii de constatare a neîndeplinirii obligațiilor în temeiul articolului 258 TFUE, după constatarea de către Curte că o dispoziție a dreptului Uniunii a fost încălcată (singura misiune oferită Curții prin acest articol), revine statului membru în cauză sarcina de a lua, în temeiul articolului 260 alineatul (1) TFUE, măsurile pe care le impune executarea hotărârii Curții, problema determinării acestor măsuri nefăcând obiectul unei hotărâri pronunțate în temeiul articolului 258 TFUE [41].

134. Împrejurarea, invocată de Republica Federală Germania, potrivit căreia limitările temporale ale aplicării UmwRG prevăzute la articolul 5 alineatul 1 al doilea paragraf și la articolul 5 alineatul 4 din UmwRG erau necesare pentru a respecta principiul autorității de lucru judecat și, prin analogie, stabilitatea procedurilor administrative devenite executorii, presupunând că ar fi necontestată, ține astfel, indiferent de situație, dacă este cazul, de executarea hotărârii de constatare a neîndeplinirii obligațiilor și nu poate avea niciun impact asupra constatării neîndeplinirii obligațiilor în cadrul prezentelor motive.

135. După ce am făcut aceste observații, vom examina mai întâi cel de al cincilea motiv.

39 — Hotărârea Comisia/Italia (100/77, EU:C:1978:78, punctul 21).

40 — Hotărârea Impresa Pizzarotti (C-213/13, EU:C:2014:2067, punctele 58 și 59, precum și jurisprudența citată).

41 — A se vedea în acest sens Hotărârea Comisia/Ungaria (C-288/12, EU:C:2014:237, punctele 33 și 34, precum și jurisprudența citată).

b) Cu privire la al cincilea motiv, referitor la amânarea aplicării în timp în general

136. La punctul 31 din Hotărârea Gemeinde Altrip și alții (C-72/12, EU:C:2013:712), Curtea declară „că Directiva 2003/35, care a adăugat articolul 10a la Directiva 85/337, întrucât prevede că trebuia să fie transpusă cel târziu la 25 iunie 2005, trebuie interpretată în sensul că dispozițiile de drept intern adoptate în vederea transpunerii articolului menționat ar trebui să se aplice și procedurilor administrative de autorizare inițiate *anterior* datei de 25 iunie 2005, *din moment ce au condus la eliberarea unei autorizații ulterior acestei date* [42]”.

137. Or, articolul 5 alineatul 1 primul paragraf din UmwRG prevede că această lege se aplică doar procedurilor administrative care au fost inițiate sau ar fi trebuit să fie inițiate *după* data de 25 iunie 2005.

138. În consecință, considerăm că Republica Federală Germania, excluzând prin articolul 5 alineatul 1 primul paragraf din UmwRG aplicarea acestei legi în cazul tuturor procedurilor administrative inițiate anterior datei de 25 iunie 2005, chiar și al celor care au condus la eliberarea unei autorizații ulterior acestei date, nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul articolul 11 din Directiva 2011/92 și al articolului 25 din Directiva 2010/75.

139. În plus, articolul 5 alineatul 1 al doilea paragraf din UmwRG prevede că primul său paragraf nu se aplică procedurilor administrative care au devenit executorii anterior datei de 15 decembrie 2006, data intrării în vigoare a UmwRG.

140. Prin urmare, această dispoziție a dreptului național exclude de la aplicarea UmwRG procedurile administrative care au condus la eliberarea unei autorizații între 25 iunie 2005 (expirarea termenului de transpunere) și 15 decembrie 2006.

141. În consecință, considerăm că Republica Federală Germania, prin excluderea în temeiul articolului 5 alineatul 1 al doilea paragraf a aplicării UmwRG în cazul procedurilor administrative care au devenit executorii anterior datei de 15 decembrie 2006, nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul articolului 11 din Directiva 2011/92 și al articolului 25 din Directiva 2010/75.

c) Cu privire la al patrulea motiv, referitor la limitarea în timp a aplicării normelor referitoare la căile de atac introduse de asociațiile de protecție a mediului

142. În temeiul articolului 11 alineatul (3) din Directiva 2011/92 și al articolului 25 alineatul (3) din Directiva 2010/75, se consideră că asociațiile de protecție a mediului au fie un interes suficient, fie drepturi care pot fi încălcate, în funcție de împrejurarea dacă legislația națională face sau nu face apel la una sau la alta dintre aceste condiții de admisibilitate a căilor de atac [43]. În consecință, aceste asociații beneficiază de un acces privilegiat la justiție în temeiul acestor articole după intrarea lor în vigoare la 25 iunie 2005.

143. Cu toate acestea, în Hotărârea Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, Landesverband Nordrhein-Westfalen (C-115/09, EU:C:2011:289, punctul 36), Curtea a considerat că dreptul german subordona admisibilitatea unei acțiuni formulate de o asociație de protecție a mediului împrejurării ca această asociație să pretindă că decizia administrativă atacată aducea atingere unui drept individual care, potrivit dreptului național, poate fi calificat ca drept subiectiv public. Curtea a statuat că „deși legiuitorul național are posibilitatea de a limita drepturile a căror încălcare poate fi invocată de un particular în cadrul unei acțiuni în justiție împotriva uneia dintre deciziile, acțiunile sau omisiunile

42 — Sublinierea noastră.

43 — A se vedea Hotărârea Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, Landesverband Nordrhein-Westfalen (C-115/09, EU:C:2011:289, punctul 40).

avute în vedere la articolul 10a din Directiva 85/337 numai la drepturile subiective publice, o astfel de limitare nu este aplicabilă ca atare asociațiilor de protecție a mediului fără a fi încălcate obiectivele articolului 10a al treilea paragraf ultima teză din Directiva 85/337[44]”. Asociațiile de protecție a mediului trebuie să poată invoca în mod necesar în justiție normele din dreptul național care pun în aplicare legislația Uniunii în materie de mediu, precum și normele din dreptul Uniunii în materie de mediu care au efect direct[45].

144. Deși, pentru a îndrepta încălcarea dreptului asociațiilor de protecție a mediului la un acces privilegiat la justiție, Republica Federală Germania a modificat UmwRG, noua versiune a UmwRG intrând în vigoare la 29 ianuarie 2013, această modificare are un domeniu de aplicare temporal limitat. Astfel, ea este limitată, conform articolului 5 alineatul 4 din UmwRG, la procedurile administrative, la procedurile de autorizare și la căile de atac care erau în curs la 12 mai 2011 sau care au fost inițiate ulterior acestei date și nu au fost încă finalizate prin hotărâre executorie la 29 ianuarie 2013.

145. În consecință, în conformitate cu observațiile Comisiei, celorlalte proceduri, care nu sunt acoperite de aceste modificări, li se aplică tot vechea versiune a UmwRG.

146. Dat fiind că după 25 iunie 2005 asociațiile de protecție a mediului beneficiază de un acces privilegiat la justiție și că dispozițiile de drept german adoptate în vederea transpunerii acestui articol ar trebui să se aplice de asemenea procedurilor administrative de autorizare inițiate *anterior datei* de 25 iunie 2005, întrucât acestea au condus la eliberarea unei autorizații ulterior acestei date, considerăm că Republica Federală Germania, prin limitarea, în conformitate cu noua versiune a articolului 5 alineatul 4 din UmwRG, a aplicării în timp a dreptului asociațiilor de protecție a mediului la un acces privilegiat la justiție, nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul articolului 11 din Directiva 2011/92 și al articolului 25 din Directiva 2010/75.

V – **Cu privire la cheltuielile de judecată**

147. În temeiul articolului 138 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată. Întrucât Comisia nu a solicitat obligarea Republicii Federale Germania, fiecare parte suportă propriile cheltuieli de judecată.

148. În aplicarea articolului 140 alineatul (1) din același regulament, potrivit căruia statele membre care au intervenit în litigiu suportă propriile cheltuieli de judecată, Republica Austria suportă propriile cheltuieli de judecată.

VI – **Concluzie**

149. Având în vedere considerațiile prezentate și citând mai întâi motivele care privesc cele două directive în cauză, pentru a încheia cu cel care privește doar Directiva 2011/92, propunem Curții să se pronunțe după cum urmează:

1) Republica Federală Germania

— prin limitarea, în temeiul articolului 113 alineatul 1 prima teză din Legea privind organizarea instanțelor administrative (Verwaltungsgerichtsordnung), a dreptului particularilor de a solicita anularea unui act la cazul în care acest act face sau a făcut obiectul unei constatări a nelegalității de către instanța administrativă germană;

44 — Hotărârea Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, Landesverband Nordrhein-Westfalen (C-115/09, EU:C:2011:289, punctul 45).

45 — *Ibidem* (punctul 48).

— prin impunerea, în temeiul articolului 46 din Legea privind contenciosul administrativ (Verwaltungsverfahrensgesetz), a cerinței unei legături de cauzalitate între viciile de procedură referitoare la informarea și la participarea publicului și soluția conținută în decizia finală contestată pentru a fonda anularea acesteia;

— prin limitarea, prevăzută la articolul 2 alineatul 3 din Legea privind căile de atac în materie de mediu (Umwelt-Rechtsbehelfsgesetz) și la articolul 73 alineatul 4 din Legea privind contenciosul administrativ, a calității procesuale active și a întinderii controlului jurisdicțional la obiecțiile care au fost prezentate deja în termenul prevăzut de procedura administrativă care a condus la adoptarea deciziei;

— prin excluderea, în temeiul articolului 5 alineatul 1 al doilea paragraf, a aplicării Legii privind căile de atac în materie de mediu (Umwelt-Rechtsbehelfsgesetz) în cazul procedurilor administrative care au devenit executorii anterior datei de 15 decembrie 2006; și

— prin limitarea, în conformitate cu noua versiune a articolului 5 alineatul 4 din Legea privind căile de atac în materie de mediu (Umwelt-Rechtsbehelfsgesetz), a aplicării în timp a dreptului asociațiilor de protecție a mediului la un acces privilegiat la justiție,

nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul articolului 11 din Directiva 2011/92/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind evaluarea efectelor anumitor proiecte publice și private asupra mediului și al articolului 25 din Directiva 2010/75/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 24 noiembrie 2010 privind emisiile industriale (prevenirea și controlul integrat al poluării).

2) Prin limitarea domeniului de aplicare al articolului 4 alineatul 1 din Legea privind căile de atac în materie de mediu (Umwelt-Rechtsbehelfsgesetz) la anularea deciziilor pentru vicii de procedură în situațiile unei lipse totale a evaluării obligatorii a efectelor asupra mediului sau lipsei unei examinări prealabile obligatorii, Republica Federală Germania nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul articolului 11 din Directiva 2011/92.

3) Comisia Europeană, Republica Federală Germania și Republica Austria suportă propriile cheltuieli de judecată.